

Luminița Criștiu-Ninu

Organizarea și exercitarea profesiei de avocat

- NOTE DE CURS -

Universul Juridic

București

-2023-

CUPRINS

Introducere	5
Obiectivele cursului.....	5
Competențe conferite	6
Resurse și mijloace de lucru:.....	6
Structura cursului	7
Cerințe preliminare.....	7
Durata medie de studiu individual.....	7

Unitatea de învățare I

Principii și reguli fundamentale ale exercitării profesiei de

avocat	8
I.1. Introducere	8
I.3. Enumerarea principiilor	9
I.4. Rezumat	18
I.5. Test de autoevaluare	19

Unitatea de învățare II

Dobândirea calității de avocat	21
II.1. Introducere.....	21
II.2. Obiective.....	21
II.3. Condiții pentru primirea în profesia de avocat	22
II.4. Modalități de primire în profesie	23
II.5. Stagiul profesional	26
II.6. Primirea în profesie ca avocat definitiv	31
II.7. Practicarea profesiei în România de către avocații străini	31
II.7.1. Exercițarea în România a profesiei de către avocații care au obținut calificarea profesională în unul dintre statele membre ale Uniunii Europene și ale Spațiului Economic European	31
II.7.2. Exercițarea cu caracter permanent a profesiei în România de către avocații care au obținut calificarea profesională în unul dintre statele membre ale Uniunii Europene și ale Spațiului Economic European	32

II.7.3. Exerțitarea în România, prin prestarea de servicii, a profesiei de cãtre avocații provenind din statele membre ale Uniunii Europene și ale Spațiului Economic European.....	35
II.7.4. Practicarea profesiei de cãtre avocatul strãin care nu a obținut calificarea de avocat într-un stat membru al Uniunii Europene și nu provine din Spațiul Economic European.....	36
II.8. Rezumat	37
II.9. Test de autoevaluare	38

Unitatea de învățare III

Incompatibilități, interdicții și nedemnități privind profesia de

avocat	40
III.1. Introducere	40
III.3. Incompatibilități privind profesia de avocat.....	41
III.4. Nedemnități privind profesia de avocat.....	46
III.5. Interdicții privind profesia de avocat.....	49
III.6. Rezumat.....	51
III.7. Test de autoevaluare	52

Unitatea de învățare IV

Activitatea profesională a avocatului.....	54
IV.1. Introducere	54
IV.3. Enumerarea activităților.....	55
IV.3.1. Consultații și cereri cu caracter juridic	56
IV.3.2. Asistență și reprezentare juridică în fața instanțelor judecătorești, a organelor de urmãrire penală, a autorităților cu atribuții jurisdicționale, a notarilor publici și a executorilor judecătorești, a organelor administrației publice și a instituțiilor, precum și a altor persoane juridice, în condițiile legii	56
IV.3.3. Redactarea de acte juridice, atestarea identității părților, a conținutului și a datei actelor prezentate spre autentificare	57
IV.3.4. Asistarea și reprezentarea persoanelor fizice sau juridice interesate în fața altor autorități publice, cu posibilitatea atestării identității părților, a conținutului și a datei actelor încheiate.	58

IV.3.5. Apărarea și reprezentarea cu mijloace juridice specifice a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice în raporturile acestora cu autoritățile publice, cu instituțiile și cu orice persoană română sau străină.	58
IV.3.6. Activități de mediere.....	58
IV.3.7. Activități fiduciare desfășurate în condițiile Codului civil	59
IV.3.8. Stabilirea temporară a sediului pentru societăți la sediul profesional al avocatului și înregistrarea acestora, în numele și pe seama clientului, a părților de interes, a părților sociale sau a acțiunilor societăților astfel înregistrate.....	61
IV.3.9. Activități de curatelă specială.....	62
IV.4. Contractul de asistență juridică.....	63
IV.5. Rezumat	65
IV.6. Test de autoevaluare.....	66

Unitatea de învățare V

Asistența judiciară	68
V.1. Introducere.....	68
V.3. Formele asistenței judiciare (art. 70 din Legea nr. 51/1995 și art. 150 din Statutul profesiei de avocat).....	69
V.3.1. Asistența juridică obligatorie în procesul penal.....	69
V.3.2. Asistența juridică obligatorie în materie non-penală.....	71
V.4. Organizarea activității de asistență judiciară.....	77
V.5. Remunerația avocatului pentru asistența judiciară și extrajudiciară.....	78
V.6. Rezumat.....	79
V.7. Test de autoevaluare.....	80

Unitatea de învățare VI

Formele și modalitățile de exercitare a profesiei de avocat	82
VI.1. Introducere	82
VI.3. Enumerarea formelor de exercitare a profesiei de avocat.....	83
VI.4. Reguli de bază privind organizarea și funcționarea formelor de exercitare a profesiei.....	83

VI. 5. Formele de exercitare a profesiei	86
VI.5.1. Cabinetul individual.....	86
VI.5.2. Cabinetele asociate	86
VI.5.3. Societatea civilă profesională	87
VI.5.4. Societatea profesională cu răspundere limitată.....	88
VI.6. Modalitățile de exercitare a profesiei de avocat.....	90
VI.6.1. Avocatul titular al unui cabinet individual	90
VI.6.2. Avocatul asociat.....	91
VI.6.3. Avocatul colaborator	91
VI.6.4. Avocatul salarizat în interiorul profesiei	92
VI.7. Rezumat	93
VI.8. Test de autoevaluare.....	94

Unitatea de învățare VII

Drepturile și îndatoririle avocaților	96
VII.1. Introducere.....	96
VII.3. Drepturile avocaților	96
VII.4. Îndatoririle avocaților	103
VII.4.1. În raporturile cu clientul avocatul are o serie de îndatoriri de natură să asigure calitatea serviciului avocațial prestat	103
VII.4.2. Îndatoririle avocatului în raport cu profesia	106
VII.5. Rezumat	110
VII.6. Test de autoevaluare	111

Unitatea de învățare VIII

Transferul, suspendarea și încetarea calității de avocat	113
VIII.1. Introducere.....	113
VIII.3. Transferul în profesia de avocat	114
VIII.4. Suspendarea calității de avocat.....	115
VIII.4.1. Efectele suspendării calității de avocat	116
VIII.4.2. Ridicarea suspendării	116
VIII.5. Încetarea calității de avocat	117
VIII.6. Rezumat.....	118
VIII.7. Test de autoevaluare	119

Unitatea de învățare nr. IX

Reguli privind deontologia profesională a avocatului	121
IX.1. Introducere	121
IX.3. Rolul normelor deontologice	122
IX.4. Principiile profesiei de avocat.....	123
IX.4.1. Principiul libertății și independenței avocatului (art. 9 din Codul deontologic al avocatului român).....	123
IX.4.2. Principiul legalității și al respectării Statului de drept (art. 10 din Codul deontologic al avocatului român)	124
IX.4.3. Principiul respectării secretului profesional (art. 11 din Codul deontologic al avocatului român).....	124
IX.4.4. Principiul evitării conflictelor de interese (art. 12 din Codul deontologic al avocatului român).....	126
IX.4.5. Principiul demnității, al onoarei și al probității (art. 13 din Codul deontologic al avocatului român).....	126
IX.4.6. Principiul profesionalismului și loialității față de client (art. 14 din Codul deontologic al avocatului român)	127
IX.4.7. Principiul competenței profesionale (art. 15 din Codul deontologic al avocatului român).....	127
IX.4.8. Principiul respectării confrăților și a tuturor persoanelor cu care avocatul intră în relații profesionale (art. 16 din Codul deontologic al avocatului român).....	128
IX.4.9. Principiul autonomiei și al auto-reglementării profesiei de avocat (art. 17 din Codul deontologic al avocatului român)	128
IX.4.10. Principiul loialității față de profesia de avocat (art. 18 din Codul deontologic al avocatului român).....	129
IX.5. Publicitatea profesională (art. 20 din Codul deontologic al avocatului român).....	129
IX.6. Relația avocatului cu mass-media (art. 21 din Codul deontologic al avocatului român)	130
IX.7. Relațiile avocaților cu clienții (art. 22 din Codul deontologic al avocatului român)	131
IX.8. Relația avocaților cu magistrații și alte autorități publice (art. 26 din Codul deontologic al avocatului român).....	132

IX.9. Relațiile dintre avocați (art. 27 din Codul deontologic al avocatului român).....	133
IX. 10. Rezumat	134
IX.11. Test de autoevaluare.....	135

Unitatea de învățare nr. X

Răspunderea disciplinară a avocaților	137
X.1. Introducere.....	137
X.3. Natura juridică a răspunderii disciplinare.....	138
X.4. Sfera răspunderii disciplinare și termenul în care poate fi angajată	138
X.5. Instanțele disciplinare.....	139
X.5. 1. Comisia de disciplină a baroului.....	139
X.5.2.Comisia centrală de disciplină	140
X.5.3.Consiliul U.N.B.R.....	140
X.6. Căi de atac	141
X.7. Sesizarea abaterilor disciplinare	141
X.8. Procedura anchetei disciplinare.....	142
X.9. Exercițarea acțiunii disciplinare	144
X.10. Decizia disciplinară	145
X.11. Sancțiunile disciplinare aplicabile avocaților.....	146
X.12. Efectele sancționării disciplinare a avocaților	148
X.13. Rezumat.....	149
Test de autoevaluare.....	151

Unitatea de învățare nr. XI

Raporturile dintre avocați	153
XI.1. Introducere	153
XI.3. Confraternitatea și respectul reciproc.....	154
XI.4. Sfera relațiilor dintre avocați.....	155
XI.4.1. Conlucrarea profesională.....	155
XI.4.2. Comunicarea înscrisurilor și informațiilor. Colaborarea cu avocatul părții adverse	156
XI.4.3. Concurența profesională	157
XI.4.4. Substituirea avocatului.....	159
XI.4.5. Neînțelegerile dintre avocați.....	160

XI.5. Rezumat	162
XI.6. Test de autoevaluare.....	163
Unitatea de învățare nr. XII	
Organele profesiei de avocat.....	165
XII. 1. Introducere	165
XII.3. Organele profesiei de avocat.....	165
XII.3.1. Baroul	166
XII.3.1.1. Organele de conducere ale baroului sunt:	167
XII.3.2. Uniunea Națională a Barourilor din România	176
XII.3.2.1. Organele de conducere ale U.N.B.R. sunt:	176
XII.4. Rezumat	184
XII.5. Test de autoevaluare	184
Bibliografie	187

Introducere

© Disciplina organizarea și exercitarea profesiei de avocat urmărește să familiarizeze studenții cu una dintre cele mai importante profesii juridice, avocatura, adresându-se, în primul rând, acelor dintre studenți care vor susține examene de admitere în profesia de avocat.

© Cele mai importante acte normative cu relevanță pentru materia studiată, la care cursul va face trimitere, sunt Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, Hotărârea nr. 64/2011 a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România pentru aprobarea Statutului profesiei de avocat și Codul deontologic al avocatului român, aprobat prin Hotărârea nr. 268/2017 a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România.

Obiectivele cursului

© Obiectivul general al cursului este acela al cunoașterii reglementărilor aplicabile organizării și exercitării profesiei de avocat, a principiilor care guvernează desfășurarea activității de avocatură și al însușirii noțiunilor specifice organizării avocaturii.

© Obiectivele specifice: La finalizarea acestei discipline studenții vor fi în măsură să explice regulile și principiile aplicabile organizării și exercitării profesiei de avocat, să descrie principalele repere ale statutului avocatului, formele de exercitare a profesiei de avocat, drepturile și îndatoririle avocaților, să cunoască modalitățile de admitere în profesie, incompatibilitățile și interdicțiile avocaților, cazurile de încetare și suspendare din profesie.

© De asemenea, la finalizarea materiei, studenții vor fi capabili să utilizeze limbajul juridic specific și să analizeze situații juridice concrete.

Competențe conferite

După parcurgerea acestui curs, studentul va fi capabil:

- ❖ să aprecieze dacă profesia de avocat se potrivește personalității sale, concepțiilor sale despre lume și viață, în general, cunoștințelor și abilităților sale dobândite pe parcursul studiilor universitare, în special;
- ❖ să definească în termeni riguroși, statutul profesional al avocatului și să explice principiile de organizare a avocaturii.

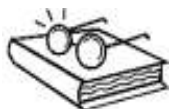
Resurse și mijloace de lucru:

- ❖ metode didactice interactive pentru parcurgerea cursului, precum învățarea bazată pe proiect, învățarea bazată pe probleme, învățare bazată pe întrebări, asaltul de idei (brainstorming). Prin folosirea metodelor interactive, rolurile cadrului didactic se diversifică, el devine moderator, participant alături de studenți la soluționarea problemelor, chiar membru în echipa de lucru. În plus, crește gradul de implicare al studentului, de la simplu receptor la participant activ;
- ❖ utilizarea unor strategii didactice care să pună accent pe construcția progresivă a cunoștințelor și consolidarea continuă a capacităților, flexibilitatea abordărilor și parcursul diferențiat, cultivarea capacității studentului de a se autoevalua, a spiritului reflexiv și autoexigentei;
- ❖ metoda conversației care se referă la dialogul dintre profesor și studenți, în care profesorul va avea, nu doar rol de examinator, ci și pe acela de colaborator, întrebând și răspunzând, în același timp, la întrebările studenților.

Structura cursului

- ❖ numărul unităților de învățare ce compun cursul: **12**
- ❖ evaluarea se va face prin intermediul temelor de autocontrol, conform modelului din curs.

Cerințe preliminare

- ❖ parcurgerea în prealabil a disciplinei „Organizarea profesiilor juridice”

Durata medie de studiu individual

O unitate de învățare trebuie parcursă în 2-3 ore de studiu individual.

Unitatea de învățare I

PRINCIPII ȘI REGULI FUNDAMENTALE ALE EXERCITĂRII PROFESIEI DE AVOCAT

I.1. Introducere

© Justiția se înfăptuiește prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești prevăzute de lege, potrivit art. 126 din Constituția României.

© Potrivit art. 131 din Constituția României, în activitatea judiciară, Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor. Ministerul Public își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii.

© Instanțele judecătorești și Ministerul Public alcătuiesc împreună cu Consiliul Superior al Magistraturii, autoritatea judecătorească din România. Consiliul Superior al Magistraturii este, potrivit art. 133 din Constituție, garantul independenței justiției.

© *Ce sunt avocații? Fac aceștia parte din autoritatea judecătorească?*

Avocații nu fac parte din autoritatea judecătorească, însă, fără a fi investiți de stat cu funcția de a judeca, sunt chemați să participe la procesul de administrare a justiției. Ei sunt *parteneri indispensabili* ai justiției, fiind profesioniști ai dreptului care desfășoară activități conexe actului de justiție, în multe dintre cazurile deduse judecării, realizarea actului de justiție fiind imposibilă fără participarea acestora¹. Ei nu sunt funcționari publici, fiind asimilați acestora numai în situația în care atestă identitatea părților, conținutul și data unui act.

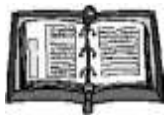
¹ Potrivit art. 38 din lege, în exercitarea profesiei, avocații sunt parteneri indispensabili ai justiției, ocrotiți de lege, fără a putea fi asimilați funcționarilor publici, cu excepția situațiilor în care atestă identitatea părților, a conținutului sau datei unui act.

© Exercițarea profesiei de avocat se face în condițiile și limitele impuse de Constituție, de Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercițarea profesiei de avocat, de Statutul profesiei și de Codul deontologic al avocaților din Uniunea Europeană, cod care se aplică și în România, ca fiind Codul deontologic al avocatului român, începând cu 1 ianuarie 2007.

© Principiile exercitării profesiei de avocat sunt reguli fundamentale ce reglementează întreaga activitate specifică profesiei de avocat.

1.2. Obiectivul acestei unități de învățare este acela al cunoașterii ideilor diriguitoare care guvernează întreaga activitate a avocaturii, indiferent de forma sau modalitatea de exercitare a profesiei, aceste principii conturând profilul profesional al avocatului și limitele de exercitare ale profesiei.

1.3. Enumerarea principiilor

Potrivit art. 1 și 2 din Legea nr. 51/1995, exercițarea profesiei de avocat este supusă următoarelor principii fundamentale:

- a) Principiul legalității
- b) Principiul libertății
- c) Principiul independenței
- d) Principiul autonomiei și descentralizării
- e) Principiul păstrării secretului profesional

- **Principiul legalității**

- **Presupune că:**

© Întreaga activitate a avocaților se circumscrie unui cadru legal bine definit, în exercițarea profesiei avocatul supunându-se numai legii, statutului profesiei și codului deontologic.

© Organizarea avocaturii (structura profesională și formele de exercitare a profesiei) respectă legea, statutul și codul deontologic.

● **Aspecte care se subsumează principiului legalității:**

© Profesia de avocat se exercită numai de avocați înscriși în tabloul baroului din care aceștia fac parte, toate barourile din România alcătuind Uniunea Națională a Barourilor din România (U.N.B.R.). În fiecare județ și în municipiul București există și funcționează un singur barou, constituit din toți avocații înscriși în tabloul avocaților².

© Prin Decizia nr. 15/2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pronunțată în recurs în interesul legii, s-a statuat că fapta persoanei care exercită activități specifice profesiei de avocat în cadrul unor entități care nu fac parte din formele de organizare profesională recunoscute de Legea nr. 51/1995, constituie infracțiunea de exercitare fără drept a unei profesii sau activități, prevăzută de art. 348 C. pen.

© Prin Decizia nr. XXVII/2007 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pronunțată în recurs în interesul legii, s-a stabilit că asistența juridică acordată unui inculpat sau învinuit de către o persoană care nu a dobândit calitatea de avocat în condițiile Legii nr. 51/1995 echivalează cu o lipsă de apărare a acestuia.

© Constituirea și funcționarea de barouri în afara U.N.B..R sunt interzise, iar în acest sens, actele de constituire și înregistrare sunt nule de drept, nulitate ce poate fi constatată și din oficiu [art. 5 alin. (4) din statut și art. 1 alin. (3) din lege].

© Folosirea fără drept a denumirilor „barou”, „Uniunea Națională a Barourilor din România” sau a însemnelor specifice profesiei ori purtarea robei de avocat în alte condiții decât cele prevăzute de lege, constituie infracțiune [art. 59 alin. (6) din lege].

© Există un monopol instituit prin lege cu privire la exercitarea avocaturii, în sensul că numai avocații înscriși într-un barou-membru al U.N.B.R. pot exercita în mod legal această profesie.

² Potrivit art. 3 din Statutul profesiei „Este interzisă, sub sancțiunile prevăzute de Lege, exercitarea oricărei activități specifice profesiei de avocat de către o persoană fizică ce nu are calitatea de avocat înscris într-un barou și în tabloul avocaților sau, după caz, de către orice persoană juridică, cu excepția societății profesionale de avocați cu răspundere limitată”.